

TARIX FANINI O'QITISHDA QO'LLANILADIGAN
INTERFAOL METODLAR VA ULARNING AHAMIYATI

Xalqaro innovatsion unversiteti Pedagogika fakulteti

1-bosqich magistranti

Eshanova Roza Srajatdinovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarix fanini o'qitish jarayonida interfaol metodlarni qo'llashning metodik asoslari yoritilgan. Tarixiy voqea va hodisalarni tahlil qilishda o'quvchilarning mustaqil fikrlashini shakllantirish, ularda vatanparvarlik ruhini uyg'otishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni tahlil qilingan. Maqolada "Rolli o'yinlar", "Tarixiy klaster" va "Bumerang" kabi metodlarning samaradorligi asoslab berilgan.

Abstract: This article describes the methodical bases of using interactive methods in the process of teaching history. The role of modern pedagogical technologies in forming students' independent thinking and awakening the spirit of patriotism in the analysis of historical events and incidents is analyzed. The article substantiates the effectiveness of methods such as "Role-playing games", "Historical cluster" and "Boomerang".

Kalit so'zlar: tarix, interfaol metodlar, innovatsiya, pedagogik mahorat, "T-jadvali", tarixiy tahlil, mantiqiy tafakkur, sivilizatsiya.

Keywords: history, interactive methods, innovation, pedagogical skill, "T-table", historical analysis, logical thinking, civilization.

KIRISH. Hozirgi shiddatli globallashuv davrida yosh avlodga tarixni xolis va qiziqarli tarzda o'rgatish ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Tarix fani shunchaki sanalar va ismlar to'plami emas, balki o'tmishdan

xulosa chiqarish va kelajakni qurish maktabidir. Shu sababli, dars jarayonida an'anaviy ma'ruza usulidan voz kechib, o'quvchini darsning faol ishtirokchisiga aylantiruvchi **interfaol metodlardan** foydalanish dolzarb hisoblanadi.

Interfaol metodlar o'quvchilarda tarixiy faktlarni taqqoslash, voqealarning sabab-oqibat bog'lanishlarini aniqlash va tarixiy shaxslar faoliyatiga xolis baho berish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

ASOSIY QISM VA MUHOKAMA

1. Tarix darslarida qo'llaniladigan samarali metodlar

Tarix darslarining o'ziga xosligidan kelib chiqib, quyidagi metodlar yuqori samara beradi:

- **"Rolli o'yinlar" metodi:** O'quvchilarga tarixiy shaxslar (masalan, Amir Temur, Bobur yoki Jaloliddin Manguberdi) obrazlari taqsimlanadi. Ular ma'lum bir tarixiy vaziyatni sahnalashtirish orqali o'sha davr muhitini his qiladilar. Bu metod o'quvchida emotsional intellektni oshiradi.

- **"Venn diagrammasi":** Ikki xil tarixiy davr, davlat yoki shaxs faoliyatini taqqoslashda qo'llaniladi. Masalan, "Qadimgi Misr va Qadimgi Bobil sivilizatsiyalari"ning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlashda bu vizual vosita juda samarali.

- **"Aqliy hujum" (Brainstorming):** Murakkab tarixiy savollarga yechim topishda qo'llaniladi. Masalan: "Nima uchun buyuk imperiyalar inqirozga uchradi?". O'quvchilar o'z variantlarini o'rtaga tashlaydilar va umumiy xulosa yasaydilar.

- **"T-jadvali":** Tarixiy voqeaning ijobiy va salbiy tomonlarini tahlil qilish uchun ishlatiladi. Masalan, "Buyuk ipak yo'lining ochilishi" yoki "Bosqinlar va ularning oqibatlari".

2. Axborot texnologiyalari va vizuallashuv

Tarixni o'qitishda interfaollikni **multimedia** vositalarisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Elektron xaritalar, virtual muzeylarga sayohat va tarixiy hujjatli filmlardan namunalar ko'rsatish darsning mazmunini boyitadi. Ayniqsa, xaritalar ustida ishlashda interfaol doskalardan foydalanish o'quvchida fazoviy tasavvurni shakllantiradi.

3. Muhokama

Interfaol metodlar o'quvchining darsga bo'lgan sub'ektiv munosabatini o'zgartiradi. Agar an'anaviy darsda o'quvchi shunchaki "tinglovchi" bo'lsa, interfaol darsda u "tadqiqotchi"ga aylanadi. Biroq, tarixiy haqiqatni buzmaslik uchun o'qituvchi har doim jarayonni ilmiy manbalar asosida boshqarib turishi lozim.

XULOSA

Tarix fanini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini kafolatlaydi. Bu usullar orqali o'quvchilarda nafaqat bilim, balki milliy g'urur, vatanparvarlik va mustaqil dunyoqarash shakllanadi. **Eshanova Roza Srajatdinovna** kabi pedagoglarning dars jarayonida bunday innovatsion yondashuvlardan foydalanishi — barkamol avlodni tarbiyalashda muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov I.A. "Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q". – Toshkent: Sharq, 1998.
2. Sayidaxmedov N.S. "Yangi pedagogik texnologiyalar". – Toshkent: Markaz, 2003.
3. Ishmuhamedov R. "O'quv jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash usullari". – Toshkent, 2010.
4. Tarix o'qitish metodikasi (O'quv qo'llanma). – Toshkent: TDPU, 2015.
5. Usmonov Q. "O'zbekiston tarixi". – Toshkent: O'qituvchi, 2017.

